حقوق کتمان شده کشاورزان در خاموشی

■ مریم حسنی سعدی - دبیر کمیته آب

طی سال‌های اخیر با فرا رسیدن فصل تابستان، افزایش دمای هوا و در پی آن افزایش مصرف برق و ضرورت صرفه‌جویی و مدیریت شبکه، خاموشی‌هایی بر بخش‌های مختلف مصرف از سوی شرکت‌های برق زیرمجموعهٔ وزارت نیرو اعمال می‌شود. بخش کشاورزی نیز از این اقدام مستثنی نیست و الکتروپمپ‌های کشاورزی، واحدهای تولیدی، صنایع تبدیلی کشاورزی نیز مشمول قطعی برق می‌گردند.

آنچه مسلم است قطع کردن مکرر جریان برق، صدمات غیرقابل جبرانی بر بخش‌های مختلف تولید خوراک کشور اعم از زراعی، باغی، آبزیان، زراعت، طیور وارد می‌کند و خرابی تجهیزات، کاهش عملکرد و تولید، تلفات و خشکیدگی باغات امری محتوم است.

این خاموشی‌ها آسیب‌های جدی به تولید محصولات کشاورزی وارد می‌کند. نخستین اثر قطعی مکرر برق بر چاه‌های آب کشاورزی، اختلال در روند آبرسانی است که سبب می‌شود آبیاری کشتزارها و باغات به‌موقع انجام نشود. متعاقباً کاهش میزان آبیاری و یا تأخیر در زمان آبیاری در مرحله رشد یا محصول‌دهی گیاه باعث بروز تنش آبی می‌شود و عملکرد و بهره‌وری را به‌شدت تحت تأثیر قرارمی‌دهد. البته باید گفت صدمات ناشی از طولانی شدن دور آبیاری برای خرده‌مالکان که چاه‌های مشارکتی دارند مضاعف خواهدبود. علاوه بر

نخستین اثر قطعی مکرر برق بر چاه‌های آب کشاورزی، اختلال در روند آبرسانی است که سبب می‌شود آبیاری کشتزارها و باغات به‌موقع انجام نشود. متعاقباً کاهش میزان آبیاری و یا تأخیر در زمان آبیاری در مرحله رشد یا محصول‌دهی گیاه باعث بروز تنش آبی می‌شود و عملکرد و بهره‌وری را به‌شدت تحت تأثیر قرارمی‌دهد.

این، کشاورزان متحمل خسارت‌های سنگینی از قبیل تخریب چاه‌ها، سوختن پمپ و تجهیزات برقی چاه، سرقت تابلوهای برق و کابل‌ها نیز می‌شوند که تا به امروز این هزینه‌های هنگفت را از جیب خود پرداخته‌اند. این درحالی‌است که وزارت نیرو برای سایر مصرف‌کنندگان مجاز، به‌جز بخش کشاورزی، تمهیداتی برای جبران خسارت در نظر گرفته‌است و سال‌هاست که بخش خانگی و صنایع، مشمول بیمه و جبران خسارات ناشی از قطع برق هستند. این سؤال مطرح است که آیا بخش کشاورزی مشمول جبران خسارت و ضرر و زیان‌های وارده ناشی از قطع برق می‌شود یا خیر؟ برای پاسخ به این سوال باید گفت که طبق تبصره ۲ ماده ۲۵ قانون بهبود فضای کسب‌وکار، شرکت‌های برق منطقه‌ای موظف هستند ضمن هماهنگی با شرکت‌های بیمه، امکان خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز را برای واحدهای تولیدی مشترک خود فراهم آورند. پس امکان برخورداری از جبران خسارت ناشی از قطع برق برای کشاورزان وجوددارد. اما در حال حاضر تنها امتیازی که شرکت‌های برق منطقه‌ای از خاموشی چاه‌ها به کشاورزان می‌دهند، معاف شدن از پرداخت قبض ماهانه برای کشاورزانی است که **داوطلبانه** در ساعت پیک مصرف چاه خود را خاموش کرده‌اند! واضح است که این امتیاز در برابر خسارت‌های وارده قابل توجه نیست. با مراجعه به ماده ۲۵ قانون بهبود فضای کسب و کار و آیین‌نامه آن قابل مشاهده است که بخش کشاورزی مشمول جبران خسارت وارده ناشی از قطع برق است.

اما در صورتی این بخش می‌تواند همانند سایر صنایع از مزایای این ماده برخوردار شود که با شرکت‌های برق منطقه‌ای قرارداد داشته‌باشد. همچنین، در این قرارداد باید وجه التزام، جایگزینی خدمات و چگونگی جبران خسارت وارده در صورت قطع خدمات در متن قرارداد پیش‌بینی شده باشد.بنابراین، لازم است که کشاورزان در راستای جبران ضرر و زیان‌های ناشی از قطع برق با شرکت‌های برق منطقه‌ای قراردادی را جهت بیمه و جبران خسارت منعقد کنند.
در ادامه، مواد قانونی و نحوه جبران خسارت وزارت نیرو در قبال بخش‌های صنعتی و خانگی آورده شده‌است.

اهتمام ویژه وزارت نیرو برای بخش صنعت

بیش از یک دهه است که وزارت نیرو در قبال قطع برق صنایع در فصل تابستان، به استناد ماده ۲۵ قانون بهبود فضای کسب و کار امتیازات و یک روش جبران خسارت را برای این بخش در نظر گرفته‌است.

جبران خسارت بخش خانگی

مشترکان بخش خانگی بر اساس قانون الحاق «برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و قانون بودجه سالانه کشور»، هزینه‌ای در قبوض برق در راستای بیمه پرداخت می‌کنند تا در صورت خسارت، جبران گردد. اما مطابق قوانین، این بیمه و جبران ضرر و زیان تنها برای بخش خانگی پیش‌بینی شده‌است و شامل سایر بخش‌ها نیست.

